

Reflecții de ordin doctrinar privind bazele tactice ale activității speciale de investigații

Doctrinal reflections on the tactical bases of the special investigation activity

Vitalie Rusu¹, Serghei Gavajuc²

Rezumat: Sarcina de bază a tacticii criminalistice constă în organizarea cât mai eficientă a activității criminalistice în raport cu scopul acțiunilor de urmărire penală, cu activitatea specială de investigații, cu întregul proces de proces de investigare a infracțiunilor în baza materializării unui sistem rațional de interacțiuni și relații între participanții la proces. Prin structura tacticii avem în vedere asemenea elemente care înglobează un întreg complex de acțiuni ulterioare – începând cu aprecierea situației existente, până la atingerea obiectivului urmărit. Aprecierea situației, interpretarea fenomenelor și circumstanțelor, analiza informațiilor acumulate – toate acestea sunt operațiuni intelectuale care necesită cunoștințe profesionale, experiență și rațiune corespunzătoare a ofițerului de investigații. În temeiul acestora apar deciziile tactice, este realizată selectarea mijloacelor și metodelor operativ-investigative, este trasată ordinea lor de efectuare în vederea atingerii obiectivelor urmărite.

Cuvinte-cheie: proces penal, ofițer de investigații, tactică, criminalistică, probatoriu, acțiune de urmărire penală, ofițer de urmărire penală, planificare, versiune, rezistență, împotrivire, interacțiune, organizare, comportament, decizie, infracțiune, procedeu, măsuri speciale de investigații, operațiune, conlucrare.

Abstract: The basic task of forensic tactics is to organize the forensic activity as efficiently as possible in relation to the purpose of the criminal prosecution actions, the special investigation activity, and the entire process of criminal investigation based on the materialization of a rational system of interactions and relationships between trial participants. Saying “the structure of the tactics” we mean such elements that include a whole complex of subsequent actions - starting with the assessment of the existing situation, until reaching the objective pursued. The assessment of the situation, the

---

¹ Conferențiar univ., doctor în drept, Facultatea de Drept și Științe Sociale a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți (Associate Professor, Doctor of Law, Faculty of Law and Social Sciences of Alecu Russo Bălți State University), email: russuvitalie@mail.ru .

² Doctor în drept, Procuror-Şef Interimar al Procuraturii Anticorupție, Republica Moldova (Doctor of Law, Interim Chief Prosecutor of the Anticorruption Prosecutor's Office, Republic of Moldavia).

interpretation of phenomena and circumstances, the analysis of accumulated information - all these are intellectual operations that require professional knowledge, experience and appropriate reasoning power of the investigating officer. Based on them, the tactical decisions appear, the selection of the operative and investigative means and methods is made, their order of execution is drawn up in order to achieve the objectives pursued.

Keywords: criminal trial, investigating officer, tactics, forensics, cumulative evidence, criminal prosecution action, criminal prosecution officer, planning, version, resistance, counteracting, interaction, organization, behavior, decision, crime, procedure, special investigative measures, operation, cooperation.

1. *Introducere*

Conceptul de „tactică” este vast și amplu, fiind aplicat pe larg în multe domenii ale vieții. Pentru prima dată, noțiunea de „tactică” și-a făcut apariția în doctrina militară, cunoscând o dezvoltare unilateral dictată de starea de luptă armată, în care părțile urmăreau obiectivul nimicirii inamicului și păstrării propriilor forțe.

Utilizarea acestei noțiuni s-a făcut simțită și în alte domenii de activitate, în special acolo unde persistau elemente de luptă, de împotrivire, de rezistență, de căutare a adevărului în condiții de creare sau înlăturare a piedicilor, a obstacolelor, realizarea succesului fiind posibilă prin tănuirea propriilor obiective și planuri, prin conspirațiune abil întreprinsă.

Considerentul deslușește că, la etapa inițială a sistematizării științifice și alegerii metodelor de lucru în cadrul organelor investigativ-operative, criminalistica a preluat termenul „tactică” din știință militară din simplul considerent că el corespunde, în mare parte, conținutului activității practice a organelor de drept în lupta cu infracționalitatea³. Astfel, sub aspect de gen, noțiunea de tactică presupune arta, măiestria de a fi pregătit și de a realiza acțiuni de luptă, cu toate că în criminalistică utilizarea acestui termen are, oricum, un caracter convențional. În orice caz, și în litera oricărui argument, situațiile de conflict apărute în procesul cercetării infracțiunilor sunt depășite, în marea lor parte, cu ajutorul unor procedee speciale înglobate, incluse în conceptul de „tactică”⁴.

Ca parte integrantă a criminalisticii, tactica criminalistică reprezintă un ansamblu de teze științifice, de metode și procedee specifice destinate organizării și guvernării anchetei penale, pregătirii și desfășurării în condiții optime a activităților de urmărire penală în vederea constatării la timp și cu certitudine a faptelor ce constituie infracțiuni, identificării făptuitorilor și determinării împrejurărilor în care s-a activat⁵.

---

³ Оперативно-розыскная деятельность. Учебник. Под редакцией К. К. Горяинова, В. С. Овчинского, А. Ю. Шумилова. Изд. ИНФРА-М., М., 2001, с. 664.

⁴ Криминалистика. Учебник. / Л. Я. Драпкин, В. Н. Карагодин. Изд. ПРОСПЕКТ. М., 2007, с. 171-172.

⁵ S. Doraș, *Criminalistica*, Editura Cartea Juridică. Chișinău, 2011, p. 266.

2. Reflecții de ordin doctrinar privind bazele tactice ale activității speciale de investigații

Cercetătorul V. Coldin subînțelege prin tactica criminalistică un compartiment al criminalisticii, constituit dintr-un sistem de indicații teoretice și recomandări practice în raport cu organizarea și planificarea cercetării infracțiunilor, cu determinarea liniei optime de comportament a persoanelor care efectuează cercetarea, cu luarea în calcul a relațiilor și interacțiunii lor în baza normelor și principiilor procesului penal.

Sarcina de bază a tacticii criminalistice, susține V. Coldin, constă în organizarea productivă a activității criminalistice în raport cu scopul acțiunilor de urmărire penală, cu activitatea specială de investigații, cu întregul proces de investigare a infracțiunilor în baza materializării unui sistem rațional de interacțiuni și relații între participanții la proces⁶. Or, în opera de tragere la răspundere penală a persoanelor care au comis infracțiuni, procesul penal definește cadrul, limitele în care se pot deplasa organele judiciare, iar criminalistica - modalitățile efective de obținere a datelor necesare decelării stării de fapt și, în final, dovedirii comiterii infracțiunilor sub toate cerințele sale legate de subiecți, obiect și conținut constitutiv⁷.

Importanța tacticii criminalistice pentru procesul de cercetare și descoperire a infracțiunilor este argumentată destul de reușit de cercetătorul M. Gheorghită: în primul rând, studiind legitățile activității de cercetare a infracțiunilor, tactica criminalistică asigură baza științifică necesară pentru soluționarea sarcinilor vezând depistarea, cercetarea, descoperirea și prevenirea infracțiunilor de către organele de urmărire penală și speciale de investigații; în al doilea rând, înarmând lucrătorii organelor speciale și de drept cu un sistem fundamentat științific, bine gândit de procedee de cercetare, descoperire și prevenire a infracțiunilor înregistrate, tactica criminalistică contribuie și la eficacitatea activității speciale de investigații – la depistarea, cercetarea acerstor infracțiuni până la pornirea procesului penal; în al treilea rând, folosind la elaborarea procedeele științifice de cercetare și descoperire a infracțiunilor cele mai actuale realizări într-o serie de alte domenii ale cunoașterii științifice, tactica criminalistică asigură perfecționarea continuă a activității subdiviziunilor care exercită activitatea specială de investigații în combaterea criminalității; în al patrulea rând, elaborând recomandări în vederea efectuării activității legate de curmarea, cercetarea și descoperirea infracțiunilor, tactica criminalistică contribuie la sporirea eficacității și perfecționării ulterioare a direcțiilor respective ale activității organelor speciale și de drept⁸.

---

⁶ Криминалистика. Учебник для вузов. Ответственный редактор, профессор Н. П. Яблоков. Изд. БЕК. М., 1997, с. 362.

⁷ Em. Stancu Em., T. Manea, *Tactică criminalistică (I). Curs universitar*, Editura Universul Juridic. București, 2017, p. 5.

⁸ M. Gheorghită, *Tezele generale ale tacticii criminalistice. Material științifico-didactic*, Editura ARC, Chișinău, 2004, pp. 28-29.

În temeiul delor susținute de M. Gheorghită, apare ca pertinentă și concluzia cercetătorilor Em. Stancu și T. Manea, că scientizarea procesului judiciar are un rol cu totul distinct în creșterea eficienței luptei împotriva criminalității, realizată în măsură notabilă prin intermediul criminalisticii, știință cu pregnant caracter judiciar, integrată sistemului pluridisciplinar de cunoaștere, combatere și de prevenire a delincvenței⁹.

În necesitatea de a identifica un răspuns la întrebarea privind structura și conținutul bazelor tactice ale activității speciale de investigații, M. Gheorghită, prevede pornirea de la premisa că ele, ca și tactica criminalistică în ansamblu, nu există pentru sine, ci sunt menite să servească activitatea organelor de urmărire penală și speciale de investigații, orientată spre soluționarea sarcinilor procesului penal. În virtutea acestui fapt, stipulările și recomandările științifice, ce constituie obiectul și structura tezelor generale ale tacticii criminalistice, trebuie să fie examinate într-o strânsă legătură cu sarcinile organelor de urmărire penală și speciale de investigații.

Sarcinile și activitatea organelor nominalizate evidențiază, în primul rând, măsurile orientate spre depistarea infracțiunilor, obținerea pe parcursul cercetării a informației ce ține de infracțiunea comisă, vinovăția persoanei atrase la răspunderea penală și de alte circumstanțe, ce pot avea importanță pentru soluționarea corectă a cauzei, informație care ar corespunde în întregime realității, adică activității de cunoaștere. Succesul acestei activități servește drept bază pentru soluționarea eficientă de către organele de drept a tuturor celorlalte sarcini ce stau în fața lor.

Examinând problema ce vizează structura tacticii criminalistice și determinarea componentelor ei esențiale, trebuie de ținut cont și de faptul că fiecare dintre genurile de activitate (*în speță – a organelor care efectuează activitatea specială de investigații – n.n.*) are un anumit sistem interior, aspect logic și practic, substanțial și organizatoric. Toate acestea nu pot să nu influențeze asupra structurii tacticii criminalistice și a rolului ei la cercetarea infracțiunilor¹⁰.

Cercetătorul S. Doraș este de părerea că întrunirea mijloacelor, forțelor și inteligenței de specialitate proprii celor două organe (*de urmărire penală și operativ-investigative – n.n.*), oarecum autonome pe plan funcțional și administrativ, este în măsură să ridice esențial randamentul lor și, în consecință, capacitatea de a combate fenomenul infracțional. Formele de interacțiune, de conlucrare a organului de urmărire penală cu serviciile operativ-investigative depind de natura și caracterul faptei în curs de cercetare (acordarea ajutorului necesar pentru menținerea ordinii pe parcursul efectuării acțiunilor de urmărire penală; deplasarea în comun la locul faptei în vederea cercetării lui complete și sub toate aspectele, descoperirii și fixării mijloacelor de probă, obținerea datelor necesare pentru urmărirea și reținerea făptuitorului; împuternicirea organului operativ-investigativ în vererea efectuării anumitor operațiuni și activități pentru

---

⁹ Em. Stancu, T. Manea, *op. cit.*, p. 25.

¹⁰ M. Gheorghită, *Tratat de criminalistică*, Tipografia Centrală, Chișinău, 2017, pp. 301-302.

stabilirea împrejurărilor cauzei; antrenarea ofițerilor de investigații la efectuarea unor acțiuni de urmărire penală dificile sau cu un grad înalt de complexitate etc.)¹¹. În acest context, este important să nu trecem cu vederea că ofițerul de urmărire penală, în dosarele pe care le are în gestiune, este împuternicit să dea indicații în scris privind efectuarea măsurilor speciale subdiviziunilor care exercită activitatea specială de investigații. Totodată, în conținutul acestor indicații, ofițerul de urmărire penală trasează doar sarcina corespunzătoare, fără a indica care anume măsuri urmează a fi efectuate și ce mijloace trebuie aplicate, deoarece, în caz contrar, ne vom confrunta cu depășirea ariei de competență¹². Or, interacțiunea la care ne referim reprezintă o activitate coordonată la nivel de scop, sarcini, forțe, mijloace și perioadă de realizare în procesul stabilirii adevărului în cauzele penale¹³.

Lângă aceste sugerări, mai reținem și următoarele: dacă în procesul investigării infracțiunilor sunt materializate anumite rezultate ale activității speciale de investigații, apoi operațiunea tactică obține caracterul unei combinații tactico-operative. Nu este de uitat și aceea că doar informațiile procesuale, obținute în rezultatul acțiunilor de urmărire penală au valoarea și importanță probatorie, iar măsurile speciale de investigații îndeplinesc doar o funcție asiguratorie¹⁴.

În particular, atragem atenție la faptul că tactica operativ-investigativă asigură realizarea celor mai importante sarcini în lupta cu infracționalitatea. La acestea putem atribui:

1) pătrunderea, infiltrarea în grupările criminale organizate, obținerea de informații în privința activității lor: relațiile cu anumite structuri; componența și liderii; comiterea anumitor fapte; intențiile și planurile de viitor; rezervele care pot fi antrenate în vederea comiterii infracțiunilor etc.;

2) studierea grupărilor și organizațiilor criminale în baza contactelor nemijlocite cu reprezentanții acestora și acumularea informațiilor necesare despre lideri, relațiile pe interiorul grupării; despre modalitățile de camuflare a activităților infracționale etc.;

3) identificarea infractorilor aflați în căutare, a locurilor în care aceștia se ascund;

4) descoperirea armelor, a obiectelor, banilor și bunurilor materiale obținute de pe urma comiterii infracțiunilor, a locurilor în care acestea se păstrează;

5) curmarea planurilor de activitate a structurilor criminale, crearea de impedimente în calea înfăptuirii intențiilor infracționale, contribuția la distrămarea grupărilor criminale, compromiterea liderilor acestor grupări și izolarea lor morală;

6) detașarea, îndepărtarea anumitor persoane de sub sfera de influență a grupărilor criminale, reorientarea lor;

---

¹¹ S. Doraș, *op. cit.*, pp. 292-294.

¹² Криминалистика. Учебник. / Л. Я. Драпкин, В. Н. Карагодин, *op. cit.*, p. 198.

¹³ Криминалистика. Учебник. / Т. В. Аверьянова, Р. С. Белкин, Ю. Г. Корухов, Е. Р. Россинская. 4-е издание. Изд. НОРМА. М., 2016, с. 493.

¹⁴ Криминалистика. Учебник. / Л. Я. Драпкин, В. Н. Карагодин, *op. cit.*, p. 181.

7) menținerea permanentă a stării de conspirativitate necesară, în particular, pentru cifrarea colaboratorilor și agenților care acționează pe ascuns, în secret¹⁵.

În sens mai larg luat, rezultă două probleme esențiale ale tacticii criminalistice: cea a metodelor de organizare și conducere a activității de urmărire penală și cea a procedeele de pregătire și desfășurare a activităților procedurale de colectare și utilizare a probelor necesare dovedirii faptei penale și vinovăției celor care au comis-o. Prodedeele specifice destinate pregătirii și efectuării actelor de urmărire penală se numesc *procedee tactice*. Prevederile științifice privind alegerea și modul de aplicare a lor, în funcție de situațiile cauzelor concrete avute în cercetare, de modul de comportare a persoanelor implicate în proces, au fost calificate drept *recomandări tactice*¹⁶. Aici, organizarea interacțiunii în procesul de cercetare și descoperire a infracțiunilor este constituită din câteva elemente: 1) analiza materialelor acumulate de către reprezentantul organului de urmărire penală, fixarea sarcinilor care necesită o activitate comună și identificarea executorilor propriu-ziși; 2) schimbul de informații în privința stării faptice și a obiectivelor realizate; corectarea activității participanților aflați în interacțiune, dictată de rezultatele obținute și schimbările survenite în investigarea nemijlocită a actului infracțional¹⁷.

Reținem și faptul că se deosebesc două părți componente ale tacticii criminalistice: *partea generală* și *partea specială*. Prima cuprinde, pe de o parte problemele ce vizează organizarea și dirijarea activității de urmărire penală, în special, în cazul în care ea se efectuează în echipă, iar, pe de altă parte, metodele și principiile, care trebuie respectate pentru a realiza planificarea urmăririi penale, aceasta constituind o condiție obligatorie pentru desfășurarea perfectă a cercetării cauzelor penale și, în consecință, justa soluționare a acestora. În legătură cu organizarea și conducerea urmăririi penale, tactica criminalistică stipulează un șir de probleme tactice ce țin de cercetarea infracțiunilor, efectuată în echipă, specifică formelor și principiilor de conlucrare și interacțiune a organului de urmărire penală cu serviciile operativ-investigative, orientându-le spre folosirea judicioasă a întregului potențial destinat combaterii fenomenului infracțional. A doua este consacrată inițierii și argumentării procedeele tactice de pregătire și efectuare a activităților de urmărire penală: cercetarea la fața locului, percheziția, ascultarea martorilor, prezentarea spre recunoaștere, experimentul etc.¹⁸.

Direcția principală în activitatea subdiviziunilor care efectuează activitatea specială de investigații este utilizarea tezelor, procedeele, operațiilor, combinațiilor tactice respective ale tacticii criminalistice de către ofițerii de investigații la cercetarea cauzelor penale, precum și la îndeplinirea de către ei a misiunilor organelor de urmărire penală, la efectuarea unor acțiuni procedurale sau de investigație operativă, la acordarea unui sprijin organelor de urmărire penală.

¹⁵ Оперативно-розыскная деятельность. Учебник, *op. cit.*, p. 666.

¹⁶ S. Doraș, *op. cit.*, p. 266.

¹⁷ Криминалистика. Учебник. / Т. В. Аверьянова, Р. С. Белкин, Ю. Г. Корухов, Е. Р. Россинская. 4-е издание, *op. cit.*, p. 495.

¹⁸ S. Doraș, *op. cit.*, p. 267.

Importanța utilizării în activitatea subdiviziunilor operative a tezelor, procedeele, operațiunilor, combinațiilor tactice, elaborate de tactica criminalistică, constă în folosirea lor activă în activitatea operativ-investigativă privind depistarea, descoperirea și prevenirea infracțiunilor¹⁹.

Or, putem constata că tactica operativ-investigativă reprezintă o categorie, o componentă importantă și inseparabilă a activității speciale de investigații. Indispensabilitatea tacticii operativ-investigative este determinată de următorii factori, generați de activitatea infracțională: 1) prezența mediului infracțional închis, unde este dificilă pătrundea din considerente de conspirațiune profundă și disciplină strictă pe interiorul structurii criminale; 2) repartizarea sferelor de activitate infracțională și apariția, în baza acesteia, a unui sistem de relații bine camuflat; 3) tendința infractorilor de a impune reguli stricte și dure de comportament, care ar garanta controlul dorit, ar menține senzația de frică în raport cu persoanele ce au cunoștință despre faptele infracționale, determinându-le să ascundă avedărul; 4) prezența unor asemenea calități cum sunt profesionalismul și calificarea infracțională. Acestea determină identificarea continuă de noi modalități de comitere a infracțiunilor; camuflarea relațiilor și legăturilor infracționale; studierea tacticii, metodelor și mijloacelor de efectuare a măsurilor speciale de investigații de către infractori, făcând posibilă recurgerea la diverse șiretlicuri pentru a supraveghea comportamentul ofițerilor de investigații și pentru a obține informații necesare în privința efectuării măsurilor speciale de investigații²⁰.

De semnificație generală sunt și tezele și procedeele științifice, elaborate de tactica criminalistică referitoare la unele acțiuni de constatare: urmărirea infractorului după urmele lăsate (urme proaspete), stabilirea martorilor, ridicarea corpurilor delictive, a urmelor de miros. Aici este necesar să se ia în considerație că unele genuri de activitate, unele tipuri de acțiune, care constituie conținutul urmăririi penale, au anumite analogii în activitatea organelor de urmărire penală și operativ-investigative, fiind vorba despre elaborarea versiunilor și planificarea activității de cercetare, organizarea urmăririi penale și interacțiunea cu diferiți reprezentanți, reținerea persoanei suspectate, percheziția corporală, audierea martorilor, bănuitului etc. Mai trecem în revistă, de asemenea, și măsurile administrative ale subdiviziunilor investigativ-operative, cum sunt: controlul personal, controlul lucrurilor, chestionarea cetățenilor etc. Aceasta presupune folosirea activă a tezelor și procedeele, elaborate de tactica criminalistică în cercetarea infracțiunilor complicate și în efectuarea acțiunilor analogice după conținutul lor tactic, executate în procesul activității speciale de investigații²¹.

E de menționat și alt segment: conținutul tacticii operativ-investigative trebuie perceput prin structură, prin caracteristicile de bază și nivelul de aplicare al acesteia. Prin structura tacticii, de obicei, avem în vedere asemenea elemente care înglobează un întreg complex de acțiuni ulterioare – începând cu aprecierea situației existente, până la atingerea obiectivului urmărit. Aprecierea situației,

---

¹⁹ M. Gheorghiuță. *Tezele generale ale tacticii criminalistice*, op. cit., p. 29.

²⁰ Оперативно-розыскная деятельность. Учебник, op. cit., p. 665.

²¹ M. Gheorghiuță. *Tezele generale ale tacticii criminalistice*, op. cit., p. 30.

interpretarea fenomenelor și circumstanțelor, analiza informațiilor acumulate – toate acestea sunt operațiuni intelectuale care necesită cunoștințe profesionale, experiență și rațiune corespunzătoare de care trebuie să dea dovadă ofițerul de investigații. În temeiul acestora apar deciziile tactice, este realizată selectarea mijloacelor și metodelor operativ-investigative, este identificată ordinea lor de efectuare în vederea atingerii obiectivelor urmărite. Totodată, sunt de luat în calcul, în mod obligator, caracterul și intensitatea împotrivirii din partea infractorilor, sunt identificate măsurile corespunzătoare necesare pentru asigurarea conspirației și legalității.

În acest fel, structura tacticii este formată din anumite elemente, materializate în ordine consecutivă, caracteristice pentru toate nivelurile de aplicare, la care se atribuie: 1) aprecierea situației tactico-operative; 2) luarea deciziilor și hotărârilor tactico-operative în vederea atingerii sarcinilor trasate; 3) selectarea mijloacelor, metodelor și ale altor posibilități din cadrul activității speciale de investigații și, de asemenea, a procedeeleor și variantelor necesare pentru executarea deciziilor luate; 4) materializarea deciziilor prin acțiuni propriu-zise și identificarea eficienței tacticii aplicate²².

Situația tactico-operativă reprezintă fie starea reală a faptului infracțional la un anumit moment, fie pericolul apariției unei asemenea stări, în privința căreia și sunt efectuate măsuri speciale de investigații; fie condițiile în care urmează să acționeze ofițerul de investigații cu posibilitățile lui de a întreprinde anumite măsuri etc.

Orice situație este constituită din mai multe elemente variabile, schimbătoare pentru fiecare caz în parte. Însă unele dintre acestea se pot repeta și din acest considerent, urmează a fi supuse aprecierii mai multe elemente:

- a) evenimente infracționale concrete sau alte fapte legate de survenirea lor;
- b) acțiuni specifice (comportament specific) din partea făptuitorului, inclusiv caracteristici ale persoanelor verificate sau anunțate în căutare;
- c) surse și condiții de obținere și utilizare a informațiilor; starea datelor acumulate ce caracterizează comportamentul infracțional, posibilitățile de obținere a informațiilor noi și utilizarea rațională a acestora;
- d) posibilitățile reale ale subdiviziunilor operativ-investigative: posibilitățile tactico-tehnice în cadrul activității speciale de investigații; posibilitatea și eficiența metodelor selectate de efectuare a măsurilor speciale de investigații; prioritatea acestora în anumite situații specifice etc.

În dependență de necesitate, aprecierea situației presupune previziunea (prognozarea) schimbărilor comportamentale și a deciziilor persoanelor din cadrul grupărilor criminale, perceperea consecințelor posibilului comportament, elaborarea programelor de activitate ulterioară și consecutivitatea realizării acestora²³.

Adoptarea deciziei tactico-operative reprezintă, de asemenea, un element din conținutul tacticii și include: a) selectarea acțiunilor, consecutivitatea și îmbinarea

---

²² Оперативно-розыскная деятельность. Учебник, *op. cit.*, p. 669-670.

²³ *Ibidem*, p. 670.

lor; b) perioada de realizare a acțiunii (de exemplu, durata urmăririi vizuale); c) asigurarea conspirației și legalității în raport cu măsurile speciale de investigații efectuate, cu forțele antrenate și cu metodele și mijloacelor folosite.

Decizia tactico-operativă presupune trasarea unui obiectiv clar ce urmează a fi realizat și identificarea modelului comportamental, care pot fi elaborate pentru fiecare caz aparte sau pot fi preluate din teoria și practica activității speciale de investigații.

Selectarea optimă a mijloacelor, metodelor și altor posibilități ale activității speciale de investigații, a procedeele tactice și variantelor de comportament, ca element structural al tacticii, are, de asemenea, o importanță substanțială în materia executării oportune și eficiente a deciziilor luate.

Materializarea deciziilor prin acțiuni propriu-zise și identificarea eficienței tacticii aplicate reprezintă, la rândul său, un element obligatoriu și important din structura tacticii activității speciale de investigații. Realizarea deciziei adoptate necesită aptitudini profesionale și deprinderi practice (șifrarea și camuflarea comportamentului ofițerului de investigații sau al agentului, rezistența fizică, posedarea procedeele speciale de luptă etc.), ceea ce, în totalitate reprezintă o componentă importantă a tacticii activității speciale de investigații. Or, acțiuni ca îmbinarea, consecutivitatea și realizarea lor reprezintă anume conținutul materializării deciziilor adoptate²⁴.

Cercetând complexul de întrebări legate de interacțiunea organului de urmărire penală cu subdiviziunile care efectuează activitatea specială de investigații, literatura de specialitate evidențiază momente cu amprente adânci și asupra conținutului tacticii investigativ-operative: 1) toate formele și varietățile de interacțiune sunt bazate pe schimbul permanent și intensiv de informații între participanții antrenați în cercetarea infracțiunilor; 2) în vederea eficienței procesului de interacțiune urmează a fi exclusă dublarea activității subiecților antrenați în investigații. Participanții la această activitate se asigură reciproc, garantând realizarea corespunzătoare a obiectivelor trasate, în special în situațiile de conflict și de risc tactic;

3) rezultatele acțiunilor de urmărire penală și a măsurilor speciale de investigații, obținute de subiecții aflați în interacțiune, se completează reciproc, lăsând firește să crească eficiența cercetării infracțiunilor și ponderea realizării sarcinilor intermediare și finale din cadrul probatoriului²⁵.

În corelație, o importanță tot mai mare în tactica criminalistică o au procedeele și regulile referitoare la aplicarea în procesul cercetării a mijloacelor tehnico-științifice și a cunoștințelor speciale atât în procesul activității de urmărire penală, cât și în cadrul activității speciale de investigații²⁶.

---

²⁴ *Ibidem*, p. 672.

²⁵ Криминалистика. Учебник. / Л. Я. Драпкин, В. Н. Карагодин, *op. cit.*, p. 204-205.

²⁶ M. Gheorghită, *Tezele generale ale tacticii criminalistice*, *op. cit.*, p. 31.

3. Concluzii

Activitatea specială de investigații are un anumit sistem interior, aspect logic și practic, substanțial și organizatoric. Toate acestea nu pot să nu influențeze asupra structurii proprii ei tacticii și a rolului acesteia la cercetarea infracțiunilor. Tactica activității speciale de investigații reprezintă o categorie, o componentă importantă și inseparabilă a acesteia. Indispensabilitatea tacticii activității speciale de investigații este determinată de următorii factori, generați de activitatea infracțională: 1) prezența mediului infracțional închis, în care pătrunderea este dificilă din considerente de conspirație profundă și disciplină strictă pe interiorul structurii criminale; 2) repartizarea sferelor activității infracționale și apariția, în baza acesteia, a unui sistem de relații bine camuflat; 3) tendința infractorilor de a impune reguli stricte și dure de comportament, care ar garanta controlul dorit, ar menține senzația de frică în raport cu persoanele ce au cunoștință despre faptele infracționale, determinându-le să ascundă adevărul; 4) prezența profesionalismului și calificarea infracțională. Aceste elemente determină identificarea continuă a noilor modalități de comitere a infracțiunilor; camuflarea relațiilor și legăturilor infracționale; studierea tacticii, metodelor și mijloacelor de efectuare a măsurilor speciale de investigații de către infractori, făcând astfel posibilă recurgerea la diverse șiretlicuri pentru a supraveghea comportamentul ofițerilor de investigații și pentru a obține informații necesare în privința efectuării măsurilor speciale de investigații.

Tactica activității speciale de investigații asigură realizarea unor importante sarcini în lupta cu infracționalitatea: 1) pătrunderea, infiltrarea în grupările criminale organizate, obținerea de informații în privința activității lor; relațiile cu anumite structuri; componența și liderii; comiterea anumitor fapte; intențiile și planurile de viitor; rezervele care pot fi antrenate în vederea comiterii infracțiunilor etc.; 2) studierea grupărilor și organizațiilor criminale în baza contactelor nemijlocite cu reprezentanții acestora și acumularea informațiilor necesare despre lideri, relațiile pe interiorul grupării; modalitățile de camuflare a activităților infracționale etc.; 3) identificarea infractorilor aflați în căutare, a locurilor în care aceștia se ascund; 4) descoperirea armelor, a obiectelor, banilor și bunurilor materiale obținute de pe urma comiterii infracțiunilor, a locurilor în care acestea se păstrează; 5) curmarea planurilor de activitate a structurilor criminale, crearea de impedimente în calea îndeplinirii intențiilor infracționale, contribuția la destrămarea grupărilor criminale, compromiterea liderilor acestor grupări și izolarea lor morală; 6) detașarea, îndepărtarea anumitor persoane de sfera de influență a grupărilor criminale, reorientarea lor; 7) menținerea permanentă a stării de conspirativitate necesară, în particular, pentru cifrarea colaboratorilor și agenților.

Referințe:

Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Legea Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003. Monitorul Oficial, 2003, nr.104-110, în vigoare din 12 iunie 2003
Doraș S., *Criminalistica*, Editura Cartea Juridică, Chișinău, 2011. ISBN 978-9975-53-015-6. 632 p.

- Gheorghiuță M., *Tezele generale ale tacticii criminalistice. Material științifico-didactic*, Editura ARC, Chișinău, 2004. ISBN 9975-61-327-6. 128 p.
- Gheorghiuță M., *Tratat de criminalistică*, FEP Tipografia Centrală, Chișinău, 2017. ISBN 978-9975-53-834-3. 872 p.
- Legea Republicii Moldova cu privire la sistemul informațional integral automatizat de evidență a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvârșit infracțiuni, nr. 216-XV din 29 mai 2003. // Monitorul Oficial, nr. 170-172 din 08.08.2003
- Legea privind statutul ofițerului de urmărire penală, nr. 333 din 10.11.2006. În: MO Nr. 195-198 din 22.12.2006
- Legea Republicii Moldova privind activitatea specială de investigații, nr. 59 din 29.03.2012. // Monitorul Oficial nr. 113-118/373 din 08.06.2012
- Legea Republicii Moldova nr. 320 „Cu privire la activitatea poliției și statutul polițistului”, adoptată la 27 decembrie 2012. // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 122-109/142 din 02.03.2013
- Legea RM „Cu privire la Procuratură”. Nr. 3 din 25.02.2016. În: MO nr. 69-77/113 din 25.03.2016
- Stancu Em., Manea T., *Tactică criminalistică (I). Curs universitar*. Editura Universul Juridic, București, 2017. ISBN 978-606-39-0133-1. 223 p.
- Криминалистика. Учебник для вузов. Ответственный редактор Н. П. Яблоков. Изд. БЕК. М., 1997. ISBN 5-85639-046-6. 704 с.
- Криминалистика. Учебник. / Л. Я. Драпкин, В. Н. Карагодин. Изд. ПРОСПЕКТ. М., 2007. ISBN 5-89123-302-9, 468 с.
- Криминалистика. Учебник. 4-е издание, перераб. и доп. Под редакцией Т. В. Аверьяновой, Р. С. Белкина, Ю. Г. Корухова, Е. Р. Россинской. Изд. Норма. М., 2016. ISBN 978-5-16-006344-7. 928 с.
- Оперативно-розыскная деятельность. Учебник. Под редакцией К. К. Горяинова, В. С. Овчинского, А. Ю. Шумилова. Изд. ИНФРА-М. М., 2001. ISBN 5-16-000661-3. 794 с.